

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Διδαγμένο κείμενο:

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ Β3, 1-2 και Β6, 14-16

Σημεῖον δὲ δεῖ ποιεῖσθαι τῶν ἔξεων τὴν ἐπιγινομένην ἡδονὴν ἢ λύπην τοῖς ἔργοις· ὁ μὲν γὰρ ἀπεχόμενος τῶν σωματικῶν ἡδονῶν καὶ αὐτῷ τούτῳ χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθόμενος ἀκόλαστος, καὶ ὁ μὲν ὑπομένων τὰ δεινὰ καὶ χαίρων ἢ μὴ λυπούμενός γε ἀνδραγαθός, ὁ δὲ λυπούμενος δειλός. Περὶ ἡδονᾶς γὰρ καὶ λύπας ἐστὶν ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ· διὰ μὲν γὰρ τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπην τῶν καλῶν ἀπεχόμεθα. Διὸ δεῖ ἡχθαί πως εὐθὺς ἐκ νέων, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν, ὥστε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷς δεῖ· ἡ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐστίν.

Ἔτι τὸ μὲν ἀμαρτάνειν πολλὰ ὥς ἐστιν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπείρου, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι εἰκάζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου), τὸ δὲ κατορθοῦν μοναχῶς (διὸ καὶ τὸ μὲν ῥάδιον τὸ δὲ χαλεπὸν, ῥάδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν)· καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἡ μεσότης· ἐσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.

Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν.

Μεσότης δὲ ὅσα κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῷ τὰς μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὕρισκιν καὶ αἰσθάνεσθαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω απόσπασμα: «Περὶ ἡδονᾶς γὰρ καὶ λύπας ἐστὶν ... ἡ μεσότης ἔσθλοι μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.»

Μονάδες 10

B1. α) Με βάση ποιο κριτήριο θεωρεί ο Αριστοτέλης ότι διαμορφώνονται τα μόνιμα στοιχεία του χαρακτήρα μας; Πώς το αποδεικνύει και σε ποιο συμπέρασμα καταλήγει; (μονάδες 9)

β) Τι χαρακτήρα δίνει στην αρετή ο Αριστοτέλης και πώς αυτός διαφαίνεται μέσα στο κείμενο; (μονάδες 6)

Μονάδες 15

B2. Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσεται. Να σχολιάσετε το υπογραμμισμένο τμήμα του παραπάνω αποσπάσματος

Μονάδες 15

B3. α) Να αντιστοιχίσετε σωστά τα ονόματα της στήλης Α με τους όρους της στήλης Β (δύο όροι της στήλης Β περισσεύουν):

Στήλη Α	Στήλη Β 1.
1. Πρωταγόρας	α. εὐστάθεια
	β. εὐβουλία
	γ. εὐτυχία
2. σωκρατικός φιλόσοφος	δ. εὐφροΐα

β) Να γράψετε τον ορισμό μόνο των εννοιών της στήλης Β που θα επιλέξετε ως σωστές.

Μονάδες 10

B4. α) Να γράψετε ομόηχες λέξεις στα αρχαία ελληνικά με τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **δεῖ, ἦ, ἔτι, ὥς, αἰρεῖσθαι.**

β) Να γράψετε στο τετράδιό σας το κατάλληλο ουσιαστικό ή επίθετο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, απλό ή σύνθετο, ετυμολογικά συγγενές με τις αρχαίες ελληνικές λέξεις της στήλης Α, ώστε να σχηματιστούν ονοματικά σύνολα με τις αντίστοιχες λέξεις της στήλης Β.

Στήλη Α

Στήλη Β

σώφρων χαρακτήρας ποιητής
ἀπεχόμεθα κτίριο
ὀρθή εκκλησία
ἐπιτυχεῖν ἀριθμός
ἀρετῆς βίος

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο:

Ἰσοκράτους Περὶ τοῦ ζεύγους 12-15

Ο νεότερος Αλκιβιάδης υπερασπίζεται τον ορφανό πατέρα του και παρακαλεί τους δικαστές να συγχωρήσουν τον πατέρα του και να λάβουν υπόψη τους την ψυχική του κατάσταση, όταν άδικα εξορίστηκε, κατάσταση στην οποία βρέθηκαν και οι ίδιοι την εποχή των Τριάκοντα τυράννων.

Ἡγοῦμαι δ' αὐτὸν παρ' ὑμῶν δικαίως ἐν πλείστης συγγνώμης τυγχάνειν ὑπὸ γὰρ τῶν τριάκοντ' ἐκπεσόντες ταῖς αὐταῖς ἐκείνῳ συμφοραῖς ἐχρήσασθε. Ἐξ' ὧν ἐνθυμείσθαι χρή, πῶς ἕκαστος ὑμῶν διέκειτο καὶ τίνα γνώμην εἶχεν καὶ ποῖον κίνδυνον οὐκ ἂν ὑπέμεινεν ὥστε παύσασθαι μὲν μετοικῶν, κατελθεῖν δ' εἰς τὴν πατρίδα, τιμωρήσασθαι δὲ τοὺς ἐκβαλόντας. Ἐπὶ τίνα δ' ἢ πόλιν ἢ φίλον ἢ ξένον οὐκ ἦλθετε δεησόμενοι συγκαταγαγεῖν ἑρᾶς; Τίνος δ' ἀπέχεσθε πειρώμενοι κατελθεῖν; Οὐ καταλαμβάνετε τὸν Παισιᾶ καὶ τὸν σῖτον τὸν ἐν τῇ χώρᾳ δεφθείρετε καὶ τὴν γῆν ἐτέρνετε καὶ τὰ προάστεια ἐνεπρήσατε καὶ τελευτῶντες τοῖς τείχεσιν προσεβάλετε; Καὶ ταῦθ' οὕτω σφόδρα ἐνομίζετε χρῆναι ποιεῖν ὥστε τοῖς ἰσοχίαν ἄγουσι τῶν συμφυγάδων μᾶλλον ὠργίζεσθε ἢ τοῖς αἰτίαις τῶν συμφορῶν γεγεννημένοις. Ὡστ' οὐκ εἰκὸς ἐπιτιμᾶν τοῖς τῶν αὐτῶν ὑμῖν ἐπιθυμοῦσιν, οὐδὲ κακοὺς ἄνδρας νομίζειν ὅσοι φεύγοντες κατελθεῖν ἐζήτησαν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅσοι μένοντες φυγῆς ἄξι' ἐποίησαν.

A] Να μεταφραστεί το απόσπασμα.

Μονάδες 20

B] Γραμματική:

Να γραφούν οι ακόλουθοι τύποι:

πλείστης: να γραφεί ο θετικός και συγκριτικός βαθμός του επιθέτου στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση

τὴν πατρίδα: κλητική ενικού και πληθυντικού

τὸν οἶτον: ονομαστική πληθυντικού

τοῖς τείχεσι: να γραφεί η αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού

μᾶλλον: να γραφεί ο θετικός και υπερθετικός βαθμός του επιρρηματος

τυγχάνειν: απαρέμφατο αορίστου β' και παρακειμένου

ἐχρήσασθε: γ' ενικό και πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

διεφθείρετε: β' ενικό οριστικής και ευκτικής μέλλοντα στην φωνή που βρίσκεται

τοῖς ἄγουσι: τον ίδιο τύπο στον αόριστο β'

κατελεθεῖν: να γραφεί το γ' ενικό και πληθυντικό της οριστικής του μέλλοντα.

Γ] Συντακτικό:

1. Να αναγνωριστούν οι ακόλουθοι τύποι: **ὕπὸ τῶν τριάκοντ'(α), δεησόμενοι, ποιεῖν, τοῖς ἄγουσι, φρογῆς.**

Μονάδες 5

2. **τοὺς ἐκβαλόντας:** Να αναλυθεί η μετοχή σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

3. **Ἐπὶ τινα δ' ἢ πόλιν ἢ φίλον ἢ ξένον οὐκ ἦλθετε δεησόμενοι συγκαταγαγεῖν ὑμᾶς;** Η ευθεία ερώτηση να τραπεί σε πλάγια με ρήμα εξάρτησης: **Ἡρώτησεν...**

Μονάδες 3

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.

2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ